

Платонівські читання

Тези доповідей п'ятої
міжнародної наукової
конференції пам'яті
академіка Платона
Білецького
Київ
НАОМА
2017

зображення марності буття через букети зірваних квітів та окремі предмети із символічним значенням, що стосується повчальних та моральних аспектів, китайці переосмислили по-своєму, адаптуючи страх перед вічним в ванітас на шанування і повернення до вічного – «етернітас». В самому Китаї також існували жанри, що нагадували класичну європейську версію натюрморту (наприклад, зображення птахів та квітів – «хуаняо»). Пізніше виник жанр під назвою «цзинь» – «нерухома натура» або «неживі предмети», що відповідав європейській версії натюрморту, який при маньчжурських правителях був осмислений як «старовина», «сто предметів давнини» – «байгу».

Особливо популярним у цинський час став мотив квіткової вази, що означала і материнське лоно, і вмістилище життя та душі.

Ще один тематичний напрямок в натюрмортах епохи Цин складають так звані атрибути, особливе місце серед яких посідають «си шу» (символи мистецтв), до яких відносять зображення сувоїв, пензлів, атрибутів вченого «веньжень», пір'я павича, китайський гриб лінчжі, даоський жезл жуї, тощо.

Отже, одними із перших зразків із зображеннями натюрмортів в китайському мистецтві стали зображення предметів давнини на розписному фарфорі, що поступово розповсюдилось і на інші види китайського мистецтва із включенням все більшої кількості предметів, що стали складовими китайської версії жанру натюрморту, таким чином, із європейської новачки перетворившись на ще одну китайську традицію.

6. Наталія Дмитренко, студентка 2 курсу магістратури ФТІМ НАОМА (наук. керів. Л.С. Міляєва).

Іконографія сюжету «Вознесіння Александра Македонського на небо» та її розвиток впродовж 11–13 століть

Ключові слова: іконографія, сюжет «Вознесіння Александра Македонського на небо», Візантійська імперія, декоративно-прикладне мистецтво.

Для розкриття обраної теми пропонується звернути увагу на візантійську чашу 12 століття з сюжетом «Вознесіння Александра Македонського на небо» з колекції Державного Ермітажу та на блюдо, датоване бл. 1208–1216 рр. з тим самим сюжетом, яке походить з с. Мужі та експонується в Шуришкарському регіональному історичному музейному комплексі.

При детальному огляді обох експонатів стане очевидним, що вищезазначений сюжет повторюється двічі на блюді та на чаші, але з використанням різної іконографії.

На чаші Александра зображено в класичній пізній іконографії: із жезлами в розпростертих в обидві сторони руках та грифонами, яких пізніше було втрачено. В іншій іконографії героя зображено з витонченим лабарумом верхи на великому птаку.

На блюді головного героя так само розміщено в центрі твору на стилізованому престолі, який нагадує колісницю із двома грифонами, які здіймаються вгору. Водночас, у верхній правій частині в техніці гравірування виконано постать Александра на тілі птаха.

Таким чином, стає очевидним, що впродовж багатьох віків, до 13 століття, не було використання стійкої іконографії вищезгаданого сюжету, через що іноді ювеліри вдавалися до зображень кількох «інтерпретацій», які своїми зображеннями завдячували іконографії, яка з'явилася і в мистецтві Сасанідського Ірану й була пов'язана з міфологією країн Сходу та навіть культури аварських племен. Про що свідчить обрана іконографія для сюжету «Вознесіння Александра Македонського» з фрески 12 століття зі стелі Палатинської капели в м. Палермо, яка має майже однакову іконографію з іранською тканиною 11–12 століття, на якій сюжет: «Герой, що здійснюється на фантастичному птаку». Розглянемо напис, виконаний арабською в'яззю у верхній частині, який повторюється двічі в дзеркальному відображенні. Після здійсненого нами перекладу з арабської стало відомо, що напис перекладається як: «Аль Хасан» – онук пророка Мухаммеда. Це свідчить про те, що оміфологізована тема «Вознесіння» набула поширення навіть в мистецтві мусульманських народів, возвеличуючи пророків та героїв.

7. Нікіта Дмитренко, аспірант кафедри ТІМ НАОМА (наук. керів. В.І. Петрашкін).

З портретної частини колекції графів Браницьких в Україні. «Францишек Сапега» Й.Б. Лампі

Ключові слова: Живописна колекція, графи Браницькі, Біла Церква, Й.Б. Лампі, Францишек Сапега, портрет.

Робота над з'ясуванням складу та місцезнаходження живописної колекції графів Браницьких герба Корчак, що до 1917 року перебувала в Україні, привела нас до ретельного вивчення історичних фотодокументів. Серед іншого, до нашої уваги потрапила світлина, що зображує так званий «малий» салон Аустерії в «Олександрії» (садово-парковий маєток, в якому були розташовані літній палац та інші графські будівлі), який сьогодні територіально входить до складу Білої Церкви. Світлина відображає інтер'єр до 1914 року.